

Франції, інтерес до цього письменника зріс там лише останніми роками. А на нашу думку, Рютбеф заслуговує і на монографії, і на переклади.

1. Bastin J., Faral E. *Onze poemes de Rutbeuf*. Paris, 1946. 2. Cohen. G., *Rutbeuf prefigure de Villon: Avant propos P.*, 1933 3. Jeanroy A, Langfors. *Edition de chansons sufiriques et bachiques*. Paris, 1921 4. Jubinal A. *Oeuvres completes de Rutbeuf en 3 vol*. Paris, 1874-1875. 5. Monnurd. *La satire francaise et. Rutbeuf*. *Bibliothique universale de Guneve*, 1842. 6. *Rutbeuf. Oeuvres co,plites publiees par E Faral. T I-II Paris*, 1977. 7. Teobalde. *Die Poesie des Troubadours. S. l. 1826* 8. Teobalde. *Leben und Werhe des Troubadours. S. l. 1829*

КОТИ ШАРЛЯ БОДЛЕРА

© Білик О.С., Домбровський Ю.О., 2000
ДУ “Львівська політехніка”

Присвячується пам'яті kota Мікі

Причина нашого вибору для перекладу трьох бодлерівських поезій, присвячених котам, була досить звичайною. Це любов до Бодлера, однієї з найвидатніших постатей у світовій поезії, та любов і пієтет до котів – найтаємничіших істот тваринного світу. І справді, чи може бути щось загадковіше за цих незрівнянних звіряток, вірних і підступних водночас, невибагливих і вередливих, добрих і шкідливих, прихильних і незалежних. Сплетіння цих взаємовиключаючих рис замішано на заворожуючій містиці їх зіниць на космічній енергетиці шовкової шерсті, погляд, що з першого разу оволодіває нами, прив'язує до себе ніжним і водночас найміцнішим ланцюгом – ось та тварина, яка є незмінним предметом нашої закоханості, у першу чергу інтелектуалів та артистів, і яку можна порівняти хіба що з найкращою в світі коханкою. Вони разом з нами у найщасливіші і найсумніші хвилини нашого життя, вгамовують пристрасті, лікують сплін і разом з тим від них ніколи не дочекаєшся рабської покірності, що існує у собак: приходять нізвідки, коли хочуть, відходять, коли захочуть, і нікому невідомі їхні дороги.

Кіт освоєний близько 4000 р. до Р.Х., у Нубії в Єгипті, від 2000 р. до Р.Х. стає домашньою твариною, оточеною пошаною і любов'ю. Єгипетська богиня радості і розваги Бастет, уособлення сексу, представлена як кішка або жінка з котячою головою (крім того, кішка асоціювалася з місяцем, а також присвячувалася Ізиді) [2,268]. Збереглася велика кількість єгипетських кладовищ з муміями котів. У античній Греції коти були особливістю (єгиптяни їх не продавали); навіть в еллінські часи митці зображали їх як малих тигрів. Коти у великій кількості появились лише за часів римського цезарства. Були шановані, на відміну від собак, бо не жалілися перед людиною і заховували незалежність.[5,529].

У середньовічній Європі коти були рідкістю. Згідно із медієвальною демонологією диявол охоче появляється у вигляді чорного kota, який разом із совою був улюбленим товаришем чарівниць.[3,239].

Кіт здавна був улюбленим персонажем фольклору, зокрема народних пісень, особливо колискових та казок. Хранитель домашнього вогнища (Бастет у древньому Єгипті була берегинею подружжя) кіт завжди патрунував над малими дітьми. Відомо, що навіть найдикіші коти, що не допускають жодної вільності зі сторони дорослих, дозволяють малюкам буквально все.

У злітературизованих казках котів обезсмертили Ш. Перро “Le chat botte” та брати Грімм. Філософський склад kota та його психологію блискуче відтворили Е.Т.А. Гофман “Lebensansichten des Katers Murr”, Люїс Керол “Alice’s Adventures in Wonderland” і, звичайно, найвидатніший “The Cat that walked by himself” Р.Кіплінга. Крім того, незліченна кількість поезій, музичних творів, картин, спектаклів та фільмів.

Бодлер дуже любив тварин. Він присвятив чудову поезію в прозі “філософізму собак” “Les bons chiens” у збірці “Le spleen de Paris” проте він був найбільше знаний зі своєї прив’язаності до електричної краси кішок, яким він присвятив сонет “Le Chat XXXIY”, поезію “Le Chat LI”, і сонет “Les Chats LXVI” – усі в “Spleen et ideal”. Два перші належать до так званого циклу Жанни Дюваль [1,248], “Les Chats LYI” найбільш рання з трьох поезій послужила предметом однієї з найвідоміших структуралістичних праць, статті Р. Якобсона та К.Л. Строса “Les Chats” de Charles Baudlaire, у якій автори на основі детальних спостережень пропонують схему основних планів сюжету по віршах.

Наші переклади виконані за виданням [4].

КІТ

У мозку моєму гуляє поважно,
Неначе у власній затишній оселі,
Кіт сильний, прекрасний, сумний і веселий,
Муркоче мелодію тихо й протяжно.

Тембр – свій, то ніжно-шовковий
Як задзвенить чи почне затихати -
Завжди він глибокий, казково багатий
У ньому – магічність і шарм загадковий.

Голос цей, ніби струмок у мочарах
Мрій сокровених шукає глибини,
По вінця наповнює кожну клітину
П’янить, як кохання жагучого чари.

Будь-який біль може враз вгамувати
І почуття вознести до екстазу;
А довжелезну і значущу фразу
Може без жодного слова сказати.

Він не смичок, що безжалісно крає
Серце зболілого струни тривожні;
Владно, немов би господар вельможний,
Скрипкою душу співати навчає.

Пишається голосом кіт чудодійний
 Кіт херувимський, покірний і гожий
 Як дві краплини на янгола схожий
 Божественно витончений і гармонійний.

КОТИ

Палкі коханці й науковці-сновиди
 Голублять однаково в старості пору
 Котів ніжних, вірних - оселі опору
 Мов своїх близнюків, змерзляків й домосидів.

Слуги науки, свідки вогню любовострастя
 Шукають спокою і сутінків чорних
 Ереб з них зробив би гінців похоронних
 Та гордість сильніша за служницьке щастя.

Задумливо позу величну приймають
 Мов сфінкси предвічні самотньо дрімають
 Здається приспали їх мрії-хмаринки

Плодючі самиці іскринками сяють
 Як чистий пісок, золотисті крупинки
 В містичних очах загадково згорають.

КІТ

Прошу мій котику, до мене притулитись
 І кігтики в подушечки сховати
 Дозволь у дивні очі подивитись,
 Що світяться металом і агатом!

Люблю повільно пестити рукою
 То голову, то спинку еластичну
 Жагою переповнене п'яркою
 Це дивовижне тіло електричне.

Дружини погляд вічно прозирає
 В твоїх очах звабливих, хитрий коте,
 Колючий, зимний, мов жалом кусає
 Пронизує мене, неначе дротик.

П'яркою тіла запах загадковий
 Навкруг витає, мов туман ранковий.

1. Балашов Н.И. *Легенда и правда о Бодлере* // *Бодлер Ш. Цветы зла*. М., 1970.
2. Керлот Х.Э. *Словарь символов*. М., 1994.
3. Шпренгер Я., Инсистерис Г. *Молот ведьм*. М., 1992.
4. Baudlaire Ch. *Les fleurs du mal et autres poemes*. P., Garnier – Flammarion, 1964.
5. Kapalinski W. *Słownik mitow i tradycij kultury*, W., 1985.
6. Test G. *Dizionario di Alchimica e di Chimica antiquaria*. Roma, 1950.